

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de dreptul la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; câte vor fi defrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru amanute si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 or. de linia; repetitiile se facu cu pretu scadutu. Pretiula timbrului câte 30 or. pentru una data se antecipa.

De câte ori în septimana: Joi-a si sâmba'ta; era candu va pretinde imbrâmba'ta materieloru, va est de trei sâmba'te de patru ori în septimana.

Prețuri de prenumeratiune,
 Pentru Austria:
 Anuală 8 fl. v. a.
 Semestrală de anu 4 fl. v. a.
 Trimestrală 2 fl. v. a.
 Pentru Romania si strainatate:
 Anuală 12 fl. v. a.
 Semestrală de anu 6 fl. v. a.

Pesta, în 24 maiu n. 1873.

Cris'a în Francia; caderea lui Thiers; Mahon presedinte alu Republicei; Căci asta este semnatura momentului! Cumca domnia, adeca acei-ce mereu s'au datati a stă în fruntea tiereloru poporaloru si a drege si conduce sôrtea lor'a, dupa cum li s'a imparutu loru pentru sine, — cumca acesti domni astadi, pretotindenia se afla alarmati astadi, si în asta dispusetiune a loru normala întreprindu o nebulia peste casei cum din adinsu ar voi a-si face capu, — acést'a o vedemu bine, cu noi si — fiindu că o vedemu — a casa si în strainatate si pretotindeni, se ni-o si examinamu si splicamu, aplicandu-o se ne orientamu si lini-

lucrul e simplu. Ori câtu de multu autoritarii au usurpatu rol'a providentiei de stat, ori câtu de multu ei si-au pututu a fi mai buni, mai perfecti si îndreptatiti de câtu ceialalti moritori, tot au remasu omeni slabanogi, cu scaderile omenesci; ba inca prin îndreptarea sortii, slabitiunile au devenit adesea mai mari si mai urite de câtu autoritarii!

Apoi astadi, candu poporale incepu a se scuturi si a cunósce bine că — *nemica, dar chiar nemica nu este, îndreptatiese ca pe clas'a de domni, a clas'a si numai ea de avantajiale publice;* — ba mai multu, candu poporale mereu incepu a cunósce că, se clas'a stepanitoria afirmă de noi sau de dreptu specialu, séu adeca de privilegiu alu seu, — nu e de câtu o fictiune, a tipuire siréta, falsa, fora alta basa de clas'a de câtu — a mintiunei si insielaneni, pre cari deca le dai la o parte, afii sub ele de câtu pre contrarii lucrului, desvoltării si prosperarei generale; domni vedindu acést'a, si crediendur'atacati în essistintia loru, atacati de poporu, nu de timpu si de natur'a sa, — mura de necasu si de mania, si ca nidiere fere selbatece, atacate în pescerea încarcata de préda, în furi'a loru nu mai sciu stepani, nu mai cunoscuc conatariuni, ci ca nisce orbi isbescu juru prejuru — sfasia si se sfasia de mórte!

Cu unu cuventu: *Domni stepanitoria vedu democrat'a desvoltandu-se, cu poporulu din dia în dia ocupandu mai multu terenu în viet'a publica cerendu a-si drege insusi sortile sale; cerendu si pre tiranii sei de pana aci totu multu controlandu-ii si restringendu întru conducerea afaceriloru publice; deci — temendu-se că li se va de dare de séma si pentru trecutu, penabusuri si jafuri, — inspaimentati se incepu în lupta de mórte; falsifica cartile, istoria, conceptele de statu, de libertate, de tron, de dreptu, de libertate, de religiuine, si umanitate si moralitate, aocotindu prin acést'a a impeca pe poporu în desvoltarea sa si a-lu de la calea cea naturale; ér — de cu d'aste metechne n'ajunge, se incepu în drumulu progresului poporulu cu cutesare orba, cu peptulu chiar: inea — *tote in desiertu;* tôte nu li folosescu, numai câtu inca inversiuna de poporu si-lu provóca de a dreptulu la de nimioire, ceea-ce pre langa o voltare regulata si unu progresu succésu în reforme, în reformarea referinloru publice de statu, chiar nici candu ar intempla. Căci poporulu — la mai vertosu — nici nu visédia la nidearea dreptului asiá numitu istoricu, dreptulu cascigatu în secli, ci aspiratiu-*

nile lui se marginescu la progresu si perfectiune. —

Astfelu, si numai astfelu cauta se ni splicamu noi reactiunea de astadi în Europa intréga, svarcolirea cea câpiata si furibunda a aristocratiei si coditiiloru ei, adeca a claseloru istorice, ce de mii de ani jâfuescu si maltratédia lumea, si a parvenitoru ambitiosi, cei se insociescu. Astfelu si numai astfelu cauta se ni splicamu inveninarea prin aceste clase a întregi vietie publice si private; subseparea si derimarea moravuriloru bune; uciderea credintiei si sperantiei în Ddiu! Astfelu a nume, si numai astfelu potemu se pricepem noi orb'a cutesare a magiarului contra drepturiloru sacre, în nascute ale poporaloru nemagiare; astfelu atentatele celoru de la putere în Romania contra spiritului nationalu si democraticu aln poporului; astfelu — crudimile din Spania! — astfelu mai vertosu în fine, portarea cea infama a monarchistiloru în adunarea nationala din Versalia si cele ce tocmai se petrecura în Francia.

Da, Fancia, biét'a Francia, inea sangeranda dintr'o mîia de rane afunde, nu afla gratia la monarchistii sei, la fiii sei reactionari! Cris'a ce noi o semnalisaramu în nrulu precedentu, isbucni peste astep-tare iute, si ea avu unu decursu alu carui urmari finali — numai bunulu Ddiu le póte prevedé!

Insérám pe róndu cele ce se petrecura.

În siedinti'a de vinerea trecuta érá la ordinea dilei discussiunea asupra unei interpelatiuni din drépt'a monarchista, în privinti'a modificării ministeriului, care modificare domni monarchisti o priviau daunósa conservatismului, si intru favórea radicaliloru. Acést'a interpelatiune, candu s'a prezentatu, avea 50 de subscrieri, mereu inea a fostu semnata de 330 din drépt'a! De locu la inceputu, duc'a de Broglie, a atacatu cu furia Regimulu, descoperindu inea ncrederea maioritátii pentru cochetarea sa cu radicalii. Ministrulu de justitia Dufaure a aperatu politic'a guvernului — fôrte moderatu, apoi din motivulu că dlu Thiers doresce a luá parte la acést'a discussiune ce-i atinge responsabilitatea sa, a cerutu amenarea ei pre mane-dia.

Sambata la 9 óre s'a deschisu siedinti'a si aceea intréga a ocupat'o unu discursu minunatu alu lui Thiers. A vorbitu ca omu — nepreocupatu de alt'a sub sóre, decátu de interesulu patriei si natiunei sale. A spusu pre facia, că — cestiunea propriaminte este: *Cre Republica séu Monarchia?* A aretatu că monarchia nu este posibilu, pentru că — unu tron nu-lu potu ocupá trei pretendenti ce se batu în capete; dar că — maioritatea poporului nici nu e pentru monarchia; deci că — Republic'a este o necesitate absoluta, carea inea ca se póta lucrá cum se cade si se póta sustiené ordinea în intru si vedea în afora, trebuie se fia necontestata, definitiva, ér — ca senu inspire temere si banuele nimenui, trebuie se fia conservativa, pre cum o propune proiectulu seu.

Resolut'a voce a marelui barbatu a facutu adunea intiparire; drépt'a inea cu atátu mai multu s'a infuriatu.

În siedinti'a de sambata dupa médiadi la 2. monarchistii s'au infacisiatu si mai compacti si — se vedea indata că, au unu planu diavolescu. Dupa ce noulu min. de interne, C. Perrier a mai aperatu — fôrte nimeritu politic'a moderata si atátu de folositoria a Regimului, s'au facutu dóue motiuni pentru trecerea la

ordinea dilei, un'a din stang'a, pentru trecere simpla, si alt'a din drépt'a prin Ernoul, carea cerea a se sprime parere de reu căci schimbările mai nóue în ministeriu nu satisfacut intereselu conservative.

Acestu motivu cuprindea de a dreptulu votu be blamu, de unde dlu Thiers identificandu se cu Guvernulu, a respinsu acést'a propunere si s'a dechiaratu pentru trecerea simpla la ordinea dilei.

Facendu-se votare nominale, cu 360 de voturi din drépt'a, contra 344 din stang'a, s'a primitu motiunea lui Ernoul.

Sôrtea presedintiei lui Thiers a fostu decisa, decisa cu 16 voturi maioritate a complotulu tuturor fractiuniloru monarchiste. Siedinti'a s'a amonatu pre câte-va óre.

Sér'a la 8 redeschidindu-se siedinti'a, Thiers a anuniatu că ministeriulu si-a depusu portfóiele în man'a sa, ér elu depune presedinti'a Republicei în man'a adunării.

S'au facutu din stang'a încercări si opintiri pentru impedecarea primirei acestei demisiuni. În dar; prin victori'a prima, nrulu celoru din drépt'a s'a sporitu; dejá 368 de voturi au fostu, cari primira dimisiunea, contra 339, cari nu voiau a o primi.

Ací confusiunea si perplessitatea ómeniloru de bine ajunse la culme; căci acést'a nu potusera se preveda si se se prepare pentru astfelu de eventualitate.

Monarchistii iute pretinsera votare pentru altu presedinte; — si acum Republicanii vedura evidentminte că, este complotu formale la medilocu; deci ei se decisera a nu luá parte de felu la acestu actu insolinte, si asia drépt'a votá si alese — acum dejá cu 390 voturi, contra 1, pre ginerariulu Mac Mahon, ducele de Magenta, de presedinte alu Republicei!

Stang'a se portá cu tóta gravitatea si seriositatea, numai observandu.

În data presedintele adunării, Buffet, si cu o deputatiune merse de duse scirea lui Mac Mahon, carele — dupa cum reportá curendu ér Buffet adunării, nu fora dificultári a primitu.

Republicanii si-conoscura de prim'a detorintia, a svatui poporulu la linisce si ordine, pentru d'a asteptá evenimenttele cu buna socotéla.

Mac Mahon în data a consemnatu puterea armata, temandu-se de turburári de pace, ce inea de felu nu s'a intemplat; tienst'a republicaniloru fiindu fôrte rezervata!

În proclamulu ce indata comunica Mac Mahon si adunării nationala si tierrei, elu promise pre onórea sa, că cu ajutoriulu lui Ddiu si alu armatei, va aperi legile si suveranitatea adunării nationala. Pacea si ordinea în intru o va sustiené dupa principiale, pre cari se basédia societatea.

Totu vorbe de intiesu ecivocu séu ambiguu. Si de aci este că — lumea se nelinicesce pretotindeniá pentru acést'a crisa. Multi temu Republic'a, mai multi Francia si frumósele rezultate ce scóse la cale Thiers în atátu de scurtu timpu, prin Republic'a sa moderata!

Mac Mahon în data si compuse ministeriu nou, întregu din drépt'a cu ducele Broglie în frunte si pentru esterne, apoi cu cei mai pronunciatii monarchisti, dar din diferite tabere. La justitia Ernoul, ultra clericalu; la interne Beulé, bonapartistu, de asemenea Magne la fianantie si Deseigny, la lucrările publice,

totu bonapartisti, la culte Barbie, si la comerciu Laboullerie, ambii legitimisti, la marina Domcierre, simpatizatoriu si cu Orleanismulu si cu Bonapartismulu; în fine la rebelu a remasu ad interim Cissey, carele — nu se ocupa de politica.

În cercularea sa catra prefecti, noulu presedinte dice că — „legile si institutiunile actuali nu se vor violá de felu!“ Espresiunea de „Republica“ n'o folosesce de câtu candu se scrie pre sine „presedinte alu Republicei.“

Monarchistii salta de bucuria si astépta lucruri mari de la Mac Mahon, intru interesulu causei loru; — Republicanii érași — par' că nu se temu. Ei sciu că — viitoriulu e alu loru, apoi macar de n'ar fi contrarii loru atátu de sfasiati, precum în fapta sunt.

Mac Mahon trece de napoleonistu, dar de slabu politicu; si în fine, elu este alesu de Orleanisti si legitimisti, cari atátu de pucinu potu se se impace cu Napoleonistii, casi cu Republicanii; apoi — Cine e Mac Mahon? Én se vedemu.

Mauritiu Fabritiu de Mac Mahon, nescutu conte si la Magenta redicatu de duce, — este unu betranu de 69 de ani, carele în tóta viet'a lui nu s'a ocupatu de politica, ci numai de arma; n'a conspiratu, ci s'a luptatu ca si unu leu — în Africa, în Crimea, în Italia, si în Francia. Patriotismulu seu este pana acuma nepetatu; — óre acum elu si-lu va petá?! — Servilismu n'are; elu în Crimea a condusu asaltulu asupra Malakofului cu marsilea, în contra oprelei; elu în Africa s'a opusu guvernatoriulu principe Napoleonu, candu acést'a a inceputu a descentralisá: elu la Magenta a salvatu victori'a si pre Imperatorele, lucrandu în contra mandatulu primitu, etc. etc. — Ei bine, astfelu de omu nu usioru se póte face unéita orba si marsiava a turmei cei câpiate din drépt'a adunării nationala de Versalia.

De altmintrelea — vom vedé. Noi am aretatu la inceputulu acestei dári de séma că — încordările monarchistiloru reactionari sunt în vanu si — numai loru li strica.

Se vorbesce că adunarea nationala din Versalia ar avé a fi prorogata; dar de dóue dile nu ni mai sosira nici chiar telegrame din Francia; cele din urma sunau, că pacea nicáiri nu s'a turburatu, dar că Regimulu a inceputu a înlocú pre prefecti, denumindu deja 20 de monarchisti în loculu totu atátora republicanii destituti, si pre alii multi permutandu-i prin alte departamente. — Acést'a furia monarchica nu póte de câtu se intarésca Republic'a. —

Cuprindiendu-ne cele din Francia întregu spaciulu ce ni stá la dispusetiune pentru revist'a politica a dilei, cauta se ne marginimu a aminti despre celelalte numai pucine pre scurtu.

Cris'a bursei de Viena continua a-si face efeptulu si a-si cere viptimele — pana si afora peste fruntarielu Austriei. Cele mai nóue sciri din Berlinu ni spunu că acum burs'a de acolo este amenintata, apoi la noi în Pesta, lumea comerciala si industriale incepe a semti efeptulu sgu-duiriloru din Viena. Falimentele din dia în dia se inmultiescu! —

În Romania, si a nume în Bucuresci, pe de o parte se facu manifestatiuni grandiose contra Domnitoriulu Carolu si Dinastiei lui, din incidintele mortii principelui Cuza, — ceea-ce multu nelinicesce pre guvernulu si pre politica; pe d'alta

parte se arangia manifestatiuni, ce e dreptu totu oficiose, intru onorea Domnitorului, cu ocaziunea implinirii anului alu sietpelea de la intrarea MSale in tiara, la 10 maiu 1866. Dorere ca aceste manifestatiuni au succesu reu, si au compromisu mai multu, de catu se urce vedea si autoritatea Tronului!

Pentru ca „Romanulu“ a reflectatu la incoventele de manifestatiuni impuse, si a nume a condamnatu intrevenirea ministrului de resbelu, a gen. Florescu, la corpulu oficeriloru, ca acestia prin oferte din lefele loru se dea unu banchetu in onorea Domnitorului, — unu redactore de la Romanulu, dlu E. Costinescu, a fostu atacatu in modu talharescu, la casa sa de catra cinci oficeri, si de unulu cu numele Luschide pe furislu palmuitu, tragendu toti sabiele spre a perare contra unui omu ne-armatu, er candu acest'a apuca unu revolveru, luand'o toti la sanetos'a! In fine denegandu-i dlu Luschide si satisfactiunea prin duelu, si mai in curandu vatemandu si pe domnitorulu Carolu prin aceea, ca-lu dicea sociu co'ntielesu alu seu!!

Tota lumea onorabile este indignata, er — pusetiunea MSale, principelul domnitoriu, chiar prin cei ce voescu a o intari — compromisa infricosiatu! De aceea pre cum mai de multe ori am observatu la acestu locu, tare ne tememu ca, si in Romania cei-ce se numescu omeni ai ordinii si conservativi, in alergarea lor orbisia spre reactiune, o se-si faca de capu!

Sorrea fostului confiniu militarlu banaticu, cum o croi guvern. magiaru.

Am amintitu, cumca ministrul magiaru a substernutu Dietei planurile sale despre regularea definitiva a partiloru banatice, cari pana aci constituiau granitia militaria in trei regimente si 1 batalionu.

In siedintia Casei reprezentantiloru de luni-a trecuta proleptele guvernului se impartira intre deputati si asiá ele devenira si la a nostra conosciinta. Sunt patru, cu mai multe anesse:

Antaiulu proiectu de lege e: „Despre inarticularea provincialisarii confiniului militarlu banaticu si a batalionulu de Titel, si despre alte dispusietuni devenite necesari in urmarea provincialisadrei.“

Alu doila proiectu de lege e: „Despre inarticularea ordinatiunii regie din 9 iuniu 1872 in caus'a de regulare a comuniuniloru domestice in confiniu mil. banaticu si a batalionulu Titelului, si modificarea unoru mesure administrative.“

Alu treile proiectu e: Despre regularea legislatiunii comune catra coron'a unghuresca — a fostei granitie din partile anesse, adeca reprezentatiunea partilbru aceluora in Diet'a unghuresca.

Alu patrulea proiectu e: Despre rescumperarea servitutelor in padurile erariali din granitia. —

Langa aceste proiecte se afla si o espunere de motive, subsorisa de ministrulu presiedinte Szalay; aci vedemu pre magiaru trindindu-se a explicá, pentru ce — astfelu, si nu altmintrelea. Dar nici incalcóla nu dispore nici — negru nu se face albu prin acesta motivare! Noa ni ajunge, ceea-ce se dice verbalmente intr'unu punctu, cumca — „suprem'a a-tentiune a fost, ca prin re'ncorporare, stárilu acestoru partii se devina de o potriua cu celelalte partii ale tierii.“

Ce alt'a pote se dica acest'a, de catu, ca — nationalitatea magiara si miseri'a administratiunii politice, juridice si finantiari, aceea sub care gemu comitatele nostre de siesse ani, er poporulu nostu a ajunsu la sepa de lemnu, se se introduca iute si in tosa granitia militaria!

Faca o impresiune — nu numai durerosa, ci chiar sfasietoria de inima pentru totu omulu cu — inima nestricata in peptu, candu vede cum prin aceste planuri ale guvernului magiaru alu MSale, aceste partii si poporatiuni loru, incarcate de merite pentru Tronu, Dinastia, Patria, Crestinatate, Umanitate, — ca si hain'a lui Cristosu, se rupu tote trentie si se impartu — preda Moloohului magiaru!

Din fostulu Regimentu alu Caransebesiului, mai adaugendu-i se a 12-a compania din fostulu Regim. alu Bisericei-albe, se propune a

se forma unu nou comitatu Severinu („Szórény“) de 75 de mile patrate si cu 105,211 locuitori, dar cu o organizatiune incurcata si devalvata la nemica! Si apoi — cu dreptulu numai de unu deputatu la Dieta!

Din fostulu Regimentu alu Bisericei-albe, teritorialele companieloru 9, 10 si 11, si din a siessea compania comunele Jassenova, Dupla si Ablianu, se incorpora comitatulu Carasiu, carele astfelu de la 91 de mile patrate si 260,000 de locuitori se urca la 101 mile si 283,000 locuitori.

Din totu acelu Regimentu alu Bisericei-albe, partile companiei a siessa din drept'riului Carasiu, anume comunele Grebenati, Oresiatu si Stragi'a, mai departe intregule foste companii a 5-a si a 8-a, a 11-ea si a 12-ea, er din a 4-a Carlsdorf si Nicolinti, se adaugu comitatulu Temesiu, carele astfelu de la 103 mile patrate si 356,000 de locuitori se redica la 115 1/4 mille si 388,000 de locuitori.

Celelalte partii ce mai remanu din fostulu Regimentu alu Bisericei-albe, precum si teritoriulu primeloru diece companii din fostulu Regim. alu Panciovei se incorpora comitatulu Torontalu, carele astfelu de la 119 1/4 de mile patrate si 413,000 de locuitori se urca la 171 mile, cu 535,000 de locuitori!

In fine teritoriulu Batalionulu de Titelu s'a incorporatu intregu comitatulu Baciu, carele astfelu a devenitu celu mai mare comitatu din Ungaria, adeca de la 179 3/4 de mile patrate si 576,000 de locuitori!

Dispusietuniile in privintia administratiunii si participarei poporulu la vietia publica — sunt unu adevratu chaos! Numai bunulu Ddiu se va sci orienta dupa ele. Este curatu, ca si cum domni ar fi voitu ca se dica vorbe multe, cari se imple urechile, dar — se aiba altu intelesu practicu de castu ce ei li vor dá! Bietulu poporu se acorda — quasi drepturi, dar — n'ajunge nici candu a le folosi.

Asia e si ou legile; se intruduou legile unghuresci, dar — remanu mare parte si cele austriace; apoi veda cei-ce cauta dreptatea ca — dupa cari vor gasi-o!

Ne-am pucatu se traducemu aceste proiecte de lege, adevratu asiaticu si barbaru, — peste totu; dar — a se supune la una astfelu de luorare, este o adevrata tortura sufletosa, si — totusi va trebui s'o facemu, caoi se luera de 170,000 de Romani, carne din carnea nostra si vietia din vietia nostra!

Pentru asta data — suntemu convinsi ca, va ajunge atata; succesiivmente vom atinge mai multu, er dupa-ce vor trece prin Dieta le vom traduce si comunicá intregu.

Destulu de reu si de barbaru, — o spunemu francu in faci'a domniloru, pre cum li am spus'o ocazialmente si in Diet'a loru, ca ei se se puna si se debata si decida finalmente despre sorrea unei poporatiuni — ne ascultate si nerepresentate in Dieta, — unei poporatiuni pre care ei n'o conosciu, n'o iubescu, pre care ei nerecercati de ea, diou ca vreu s'o faca libera!!

Macar domni de s'ar tiené de legea de la 1848, art. V. §, 5 si ar concede ca acele partii dupa acesta lege se-si aléga si tramita pre bietii patru reprezentanti ai loru — mai nainte d'a fi decisu — fora nici unu apertoriu alu loru — sorrea loru!

Indesiertu insa tote: „Lasiate ogni speranza!“

Timbrulu in Ungaria.

(Incheiare.)

Timbrulu judecatii seu sentintiei in procese pentru avere nemiscatoria se raspunde dupa valorea substratului. Dupace devina judecat'a valida, ea se transpune perceptoralu reg. pentru procentuare; acest'a eruiédia valorea, si eieptea 1% dupa valore, p. e. de la 1000 fl. 10 fl. v. a. etc.

Pentru intabulatiuni in cartea funduaria, adeca registrele publice despre imobilie, se raspunde 5/8 % de la substratu de la 100 fl. in sus, va se dica pentru o intabulare de 200 fl. 1 fl. 25 cr; — firesce afora de timbrulu petitiunii pentru intabulare, care este 36 cr. pana la 50 fl; 75 cr. pana la 100 fl; de aci in susu 1 fl. 50 cr. pe exemplariulu primu.

Se mai raspunde apoi timbru de la publicatiuni prin diuaria, de la carti de jocu, de la calendaria, anancia, totu felulu de bilete, pana si de la ale caloru ferate, etc!

Pe anulu curinte s'a preliminaru venitu din timbru 5,125,000 fl.

Spese de manipuliune 106,356 fl.

Si asiá venitu curatu: 5,018,644 fl.

Competintiele juridice — importa mai multu.

Aci cadu tote darile ce le platimu pentru cumperarea de realitati si pentru ereditati.

Pentru cumperarea si respective transcrierea averi nemiscatorie se raspunde 4 si 5/8 % de la valorea realitatii, o dare acest'a forte mare si de felu necorespondietoria functioniloru, ce au deregatorii statului pre langa transcriere, carea e o afacere forte simpla. — Nainte de acest'a erau nesocari favoruri forte considerabili pentru transcrierile ce se faceau in-decursu de ani in privintia aceluasi realitati; d. e. decumva totu aceeasi avere trecea la a trei'a mana in decursulu unui anu, possessorulu ultimulu nu mai raspundea 4 si 5/8 %, ci numai 1 %, si asiá mai departe pana la 8 ani; — dejá inaa de est-timpulu s'a stersu aceste favoruri si de aci nainte fora privire la timpulu si avere, toties quoties se va raspunde 4 si 5/8 %, ceea-ce — evidentmente ataca capitalulu, valorea realitatiloru. Dar — ce li pasa potericiloru dilei; teaurulu statului are se castige multu; ministrulu de finantia spera unu castigu de 2 si 1/2 milione la anu.

Poporulu de la tiara si mai vertosu romanulu atatu acesta dare, catu si cea de la ereditate, o raspunde in mesura urcata parte pentru nesociintia sa, parte pentru a notarului, si de multe ori chiar pentru nepasarea si maliti'a notarului, adeca ori totusi si pentru neregularitatea si neesacitatele cartiloru funduariale! Caci dupa lege, acela care in terminu de 8 dile de la incheierea contractului, seu deschiderea creditatii nu-si presenta contractulu, seu nu-si insinua ereditatea la loculu competentu pentru defigerea contributiunii, este detoriu se raspundea darea intraita, si prin legea mai nous de timbru, este opritu de a se lua in consideratiune veri-ce impregiurare si a se iertá pedeps'a!

Legea — firesce poporulu nu o scie; de unde? candu statulu nu se 'ngrigesc de felu ca s'o scie! deci decumva nu se afla cine-va ca se-lu invetie, elu care nici insemnatatea cartii funduariale nu o pricepe, crediendu ca, deca a platitu ce a cumperatu, si-a implinitu detori'a de plinu, — mai de parte cumca dupa natur'a luorului, averea mostenita este proprietatea lui, — nu mai ougeta la transcriere si asiá trecu 8 dile, trecu lune, trecu de multe ori ani pana candu vinu careva impregiurari de lu constringiu se-si transcrie averea pe numele seu; atunci apoi plateste de-lu ustura inim'a in tota vietia sa! Dar de multe ori neoi nu este in stare se tiena legea, pentru ca averea cumperata este pe numele altor'a, pe a parintiloru seu rudeloru vendiatoriului, si sunt de facutu multe formalitati, pana candu se pote esoperá transcrierea, si asiá mai cu seama candu — precum de comunu se 'ntempla, neoi notarulu satului nu este bine versatu in d'aldastea, seu este chiar inamiculu bietulu omu, — nu pote incungiura pedeps'a. Este lucru cunoscutu, ca cartea funduaria in genere nu corespunde adevrului, dar mai cu seama in partile mai serace, — locuite de romani, ele sunt mai mare parte neglese, deci si pedepsele pe acolo mai vertosu la ordinea dilei. —

Apei precum se vede, statulu i-vine bine la socotela acesta impregiurare, pentru ca elu contedia la venitu siguru si pe acesta cale, macar ca acestu venitu este impreunatu cu seracirea familielor! In budgetulu anului curinte a preliminaru guvernulu sub titlu de competintie urcate, pedepse si procente pentru intardiare 409,230 + 232,450 fl. = 641,680 fl. v. a. Ude este aci moralitatea!? Din nesociintia legiloru sustienuta prin nepasarea statului, se-si faca statulu venitu regulatu! Bani de pedepsa seu de globa, in veri-care statu civilisatu se dau spre scopuri filantropice, la noi formediati unu ivorulu de venitu permanentu in budgetulu statului; de aci urmédia apoi ca legea trebuie se fia catu se pote de confusa, caci scopulu este numai si numai venitul pe veri-ce cale, si apoi legea rea, legea confusa, in man'a unei esecutive neumane, produce venitu cu atatu mai multu.

Sub titlu de competintie juridice s'au votatu in Diet'a Ungariei

pe anulu curinte 11.029,180 fl.

Spese de manipuliune 52,675 fl.

Si asiá venitu curatu: 10,976,505 fl.

Tacse se platesou p. e. pentru donatiuni maestatiche, nobilitate, decoratiuni etc. pentru privilegia, pentru concessiuni si totu felulu de indreptatiri; (unu semsariu d. e. are se respun-

da 50 fl. pentru indreptatierea sa;) pentru posite judiciarie etc. etc.

Sub acestu titlu s'au votatu pe anulu rinte: 840,800 fl.

Spese de manipuliune aci nu sunt.

Sub toti trei titlii ce i-am luat noi legea de timbru s'au votatu deci pe anulu rinte venitu curatu de 16,835,949 fl. v. a. considerandu rezultatulu aniloru trecut, pre si urcările votate prin legea nova de est-timp negreitu se va incassa celu pucinu la 20 milioane, — pana candu din colo de la Austria cea multu mai bogata si cu 6 milioane suflete mai impoporata, acestu venitu paucuma n'a trecut peste 9 milioane! Ude se unu argumentu, o doveda mai elocinte de cifrele acestea, cumca acesta dare este in mai tiranu modu esagerata, este chiar neatabila.

Dar apoi deca vom compará recomsarea ce o capetamu dela statu pentru unu enormu sacrificiu, justiti'a nostra cu justiti'a din colo! Acest'a inaa nu me incercet face, pentru ca — marturiscu sinceru, in punctu de asemenare potrivita! Justiti'a de cea scumpa este mai rea de catu nemica, candu cea estina din Austria este promta, la inaltimea progresului si civilizatiunii astadi. Deca ar fi ca se asemenamu peo pricepere ore-care — justiti'a unghuresca cea austriaca, apoi servindu-ne de unu esemplu trivialu, am dice: Noa din coci statulu giari ni vinde litra de segura netribuitu pretiulu indoitu alu aurului, pana candu din se capeta litra de auru cu diumetate de aur!

Ei bine, dar éa se vedemu, acesta justiti'a magiara, miserabila soumpa, catu costia statu?

Conformu budgetulu anului curintu ministrulu de justitia, cu pensiunile juriloru cu totu, spesele justitiei facu 13,200 o suma enorma la tota intemplarea, inaa cu 3,544,716 fl. mai mica de catu venitul timbru! Si totusi guvernulu a afiatu ca a mai urca darea de timbru!! Pentru ce? tru ca o multime de favoriti se se pote suste mai departe in deregatorii, desi nu sunt pentru ca mai departe unii impilatori ai statulu si instruminte orbe ale stapanitorilor se pote dota si mai departe; pentru ca tot magiare, universitatile si totu felulu de tute si medilóce magiarisatorie se se suste si mai departe, spre ruinaerea nationalitatii — pre candu din tote venitele comune ale nousu nu ni-se incuviintiedia neci chiar pe puri culturali, si neci macar atata, catu dá prin guvernulu absolutisticu!

Poporulu nostru o semte forte grea contributiune, care in partea sa cea mara apesa pe clas'a cea mai seraca, seu pe cea bogata; dar poporulu si incepe se cepe ca, scopulu stapanitoriloru domni prin aceste grele dari a impedeá bunumultimei si emanciparea ei din ghiarele cratiei, si ale ortaciloru acesteia, a jidari.

Am doveditu greutatea si neumanitate sarcinei — mai susu, si a dovedit'o dlu statulu nationalu Part. Coema in camer'a legiu, cu ocaziunea pertraparei legii de timbru unde a aretatu cu cifre necontestate de mias cumca cea mai mare parte a proceselor a omeniloru seraci, cumca acestea sunt mesura tacate; cumca dintr'unu pre simplu de 51 fl. terminatu cu licitatiunea rei nemiscatorie, statulu are medilóctu medilóctu parte seu venitu de 138 fl. éra intrubuintiandu-se tote calamitatiile durei nostre, unu procesu de 30 fl. impórtulu numai dela actore 152 fl. 49 cruceni.

Tote in daru; legea s'a votatu, si s'a urcatu, si noi, misera plebs contribuim vomu altu dreptu de catu — a taos si catu ni vor cere domni si organele lor, remanendu-ni inca detorint'a, deca va trecemu de patrioti, — a striga in lumina sa suntemu pre ferioiti, a vitiuti ju stástitutiunulu magiaru! —

Diet'a Ungariei

Siedintia Casei reprezentantiloru de bata in 24 maiu, a fostu un'a din cele ap interesante, despre ce publiculu fiindu priu reporturiile cari se publicara de priuri galeriele erau desu iodesate.

S'a deschisu la 10 ore prin v. pretele Perczel Béla, fiindu ministri — Kerkápolyi, ceialalti toti de facia.

Dupa cele formali indatenate si dupa senterea de petitiuni,

Mai astăzi dlu V. Bogdanu face o interpelatiune ministrului de instructiune, in privinta unei carti a profesorei Lubrich de la Universitate, in care cartea se descriu scaderi si abuzuri urite, de la preparandii de stat pentru profesori. Dlu Bogdanu intraba: *deca ministrul cunoaste aceste lucruri si poate sa dea ajutor?* — Raspunsul va urma la timpul sau.

Dlu Schwarz Gyula intraba pre ministrul de justitie: *deca ougeta a regulii responsabilitatii si disciplinarii functionarilor administrativi?*

Ministrul de instructiune prezenta o propunere pentru institutul orbilor.

Ministrul pentru apărarea țării prezenta un proiect de lege despre obligamentul studentilor pentru exercitiu in arme.

Horn Ede prezenta un proiect de lege despre intemeierea societăților pe acțiuni.

Presedintele face apoi a se publica rezultatele scrutinului pentru comisiunile dietale: 1. de contabilitate; 2. de imunitate; 3. de biblioteca, si a 4. de instructiune.

Acum se trece la ordinea zilei, carea este discutatiunea asupra raspunsului dat de unadi, prin min. de justitie la interpelatiunea lui Horvatsky, in afacerea Kohner, unde adeca ministrul a eliberat acestuia prin decretu o cantitate de 9000 franci, pre carea acest'a a incasat'o, dar candu ea era vinculata cu mandatu de arestare, — in care privintia ministrul mercuri-a recunosca ca s'a facutu gresiala, si adeca prin secretariulu de stat dlu Csemeghy.

Primulu oratore este interpelantele. Elu spune ca — dupa ce ministrulu a recunoscutu ca s'a vorbit'o a) de compensarea daunei facute, b) de expiarea peccatului. Pentru d'a judeca in aceasta privintia cu securitate, este de lipsa ca estele concerninti sa se depuna pe masa a ossei. Dlu propune: *Ministrulu sa fie indrumatu ale legi.*

Min. de justitie Dr. Pauler arata pre lege, cum istoria datedia de 2 ani, candu nu era ministru la justitie, cum elu prin o lege de amnestie si s'a facutu a venitu la consoiintia sa si in data a dispusu pasii necesari pentru d'a impedece incasarea politiei, dar fiindu acesta escomtat, a ordinaru incuistiune criminale contra lui Kohner; cum dupa aceea a datu la cercetare disciplinaria casulu pentru d'a afla deca a fostu rea credintia sau numai gresiala din partea oficialilor ministeriali, si s'a s'a intemplat numai din gresiala, si s'a s'a pentru acoperirea daunei s'a depusu prin functionariulu decidoriu (Csemeghy,) 5000 fl; densulu crede ca acesta afacere s'ar pota privi ca complanata, caici ar fi peccatu ca s'a se dea urmari si mai grave facia de unu functionariulu superioru atatu de onorabilu, zambu si dibacu, pre cum e dlu Csemeghy.

Zsedényi E. face propunerea de o ordine de dia motivata cumca adeca, dupa ce prin investigatiunea disciplinaria si prin depunerea sumei de sub intrebare, dreptatei s'a satisfacutu, cas'a se treca la ordinea zilei. (Drapt'a aplauda forte viu.)

Deak Ferencz vorbi spriginindu, — Almásy Sándor si Csányi Sándor completandu propunerea lui Zsedényi si cerendu si ei examinarea actelor.

Tizza Kálmán nu da multu pre justitia administrativa neregulata, ca cea indeplinita de ministru in casulu presinte. Elu tiene ca unu functionariulu e a comis'o stare fapta, nu i se mai pota crede agende publice de importantia, si asi astapta alta expiatiune! Cere deci el elu depunerea pre masa a actelor.

Bittó István, fostulu pre tempulu intemplantu casulu, ministru de justitie — spune ca de felu n'a avutu consoiintia de acestu lucru, si elu abia mai tardiu a auditu ca — de ce s'a vorbit'o. Dupa ce adeca a esitu de la ministru, s'a infaciatu la elu daunatulu si a cerutu de daunare, dar elu atunci numai avea dreptu d'a dispune, si asi a avisatu la judecata pre daunatu.

Mai vorbesce Mátyus pentru propunerea lui Horvatsky, si apoi facendu-se votare prin sculare, majoritatea primesce propunerea lui Zsedényi; atunci ministrulu de justitie se scola si ofera fie-caru deputatu examinarea actelor in localitati ministeriului.

Tizza K. tiene acestu ofertu de derogatori demnitati Casei; er Dedk apara propunerea ministrului.

Presedintele aduce la intrebare diu'a candu sectiunile se ies in desbatere proiectele de lege despre regularea partilor foste confinia militare. La propunerea lui Ghiczy se decide

cumca luni se va tiene o scurta sedintia, intru carea se va oterii diu'a, fiindu acele obiecte forte grele si importanti.

Mai facendu-se votare pentru comisiunile — de catastro si fundatiunali, sedintia se incheia la 1 ora d. m. —

Si Cas'a magnatiloru a tienutu sedintia in acesta-si dia. S'a constituitu pentru alu 2-lea periodu, dechiarandu de re-alesu intregu buroulu sau si pre tote comisiunile si sectiunile.

Dupa unele curentie, se trece la ordinea zilei si se desbate legea pentru crearea Bancet de escomptu si de comertiu, si dupa o viua deliberare in generalitate, proiectulu se primesce de basa pentru desbaterea speciale. — Se votedia apoi, asemenea nu fara lupta grea si dupa articli, dar cu unele adausuri, resp. modificatiuni, a nume in acea privintia, a) ca firma bancet sa se improtecoledie pre langa limb'a magiara, si in limb'a germana si cea angla; b) ca se i se lasa liber, a-si emite inacrisele pre langa limb'a magiara si in traducere germana!

(Se vorbesce ca, bancarii intreprindatori ar fi dechiaratu, cumca sunt oteriti a se retrage de la intreprindere deca legelatiunea unguerea va tiene mortisau la eschisivitate limbei magiare; destulu ca domni magiarisatori, cu mare necasu, asi dicendu cu inim'a in dinti — trebuira sa votedia licentia si de alte limbe! — er dlu min. Kerkápoly 'si dede multa truda d'a capacita pre unii magnati incarnati in magiarismu, cumca concessiunea ce cere — este chiar intru folosulu limbei magiare!)

Dupa votarea acestei legi, se publica alegerea onoru comisiuni si cu atate sedintia se incheia. —

Pesta, in 26. maiu n.

In momente grele, in momente de suferinta, cum este si celu de facia pentru noi romanii, numai doue lucruri ni se recomanda atari, ce ni pota asigura existenti'a nostra nationala: *lumin'a si moral'a*, adeca cultur'a spiritului si a animei.

Nu mai acestea sunt, cari redica o natiune la priceperea *chiamarei si demnitati*, si apoi ei a poteri sale pre lume; numai ele pota sa i arate ca: cine a fostu, — se este; si ce pota sa treue sa fie. Factorii chiamati a lucra pentru drapt'a dezvoltare si prosperare a acestoru doue elemente datatoria de tonu in vietia, sunt: *scola si biseric'a*, — mana n mana lucrandu si spriginindu-se, fie-care cu farmeculu poteri sale.

Asupra acestoru duoi factori sunt astadi a tientiti ochi acelor'a, cari nu voiescu dezvoltarea si luminarea poporaloru. Acestea dorescu ei a si-le ocup'a si a dispune eschisivminte de ele, facendu-le unelte ale lor, sciendu pre bine, ca unde dispunu ei preste ele, unde scol'a si biseric'a nu lucra in directiunea lor naturala si drepta, ci ea famule ale despotiloru; acolo lumin'a e falsa, e intunecatu intru carele singuru pota sa prinda radecina scopurile basteate pre nesicientia poporaloru.

Poporul nostru romanu, atatu de multu cercatu in totu timpulu si atatu de multu espusu uneltiloru si intrigeloru straine, fu condemnatu de imprejurare vitrege a suferi multu pre ambe aceste terene. Secolii trecut'i ne lasara de ereditate desbinarea in biseric'a cu nesce consecintie atatu de funeste pentru noi; er astadi o lege maestrita, votata de potericia zilei voiescu a-ne rapu cu totulu celalaltu sanctuariu alu nostru, *scola*.

Dreptu aceea regimulu unguerescu, conscin principialoru celoru atatu de inimioe nationalitatiloru, exprimate in acesta lege, molecomesce si presionedia in tote partile prin organele sale, cu scopu, ca se ies din man'a nostra scolele si se le prefaca pentru scopurile sale. Sub atari imprejurari nu potemu decatu se salutam'u cu bucuria pasulu fratiloru greco catolici, d'a se aduna intr'unu *Congresu archidiececanu*, cu scopu d'a desbate asupra medilcoeloru, prin cari aru pota mantui scolele romane gr. catolice confesiuuali.

Fie-cine este detoriu a-si apera si conserve cu ori-ce pretiu si prin tote medilcoele posibile aceea ce este alu seu, pentru scopurile sale cele mari.

De aceea pasulu fratiloru romani gr. catolici nu pota fi decatu aprobatu si laudatu, cu atatu mai multu, cu catu acestu congresu are una problema forte grea, pre care si in casu candu nu o ar pota duce la ferioita in depri-

nire, tatusi are o mare insemnatate prin aceea ca se face atentu poporul si inteligentia la reulu celu mare, ce pota proveni pentru natiune din pierderea scoleloru confesionalu. Si fiindu odata poporul convinsu despre acestu reu, pe de o parte se va silu cu denariulu sau ca se ajutorede scolele; er pre de alt'a facia de veghierea poporului li se va mai taia organeloru regimului ealea de alu potie amagi si in siela in acesta privintia. Congresulu insusi este conchiamatu prin cerculariulu Pre Santei Sale Metropolitanului Dr. Vancea, cu datulu din 18 martiu, pre diua 1 a lunei lui Juniu, c. n. in Blasiu.

In acestu cerculariu, demnu de autoriu si de cauza, dupa ce prin introducere se arata, catu de mare este necesitatea scoleloru, se atrege atentunea acelor'a, catra care este adresatu, asupra duoru puncte si adeca: a) *ca voiant'a ministrului de cultu, dupa incredintia sa, nu este de a cuprinde scolele confesionalu si ule preface in comunali; ei este numai, de a vedea ca si scolele confesionalu sunt totu in acea stare, si activitate ca si cele comunali; b) ca ordinariulu metropolitanu din partea regimului i este impusa detorint'a, ca pana la finea anului 1873 se eruedie starea tuturor scoleloru si apoi se referedie despre acest'a, notificandu comunale, cari nu ar fi in stare d'a-si sustiene scolele confesionalu.*

Opiniunea noastra — onorabilulu Publicu o cunoaste in acesta privintia; noi aici ne marginim a intreb'a: de ce inaltulu ministeriu data cu capulu nu voiescu a ajuta scolele confesionalu din sutele de mii ale bugetului, sau din banii nostri comuni, din sudora poporaloru, — deca atatu de tare i jace la inima dezvoltarea si cultura poporului romanu? Hm! ast'a-e bub'a, carea lu doze. Ambla a ne pacali cu vorbe dulci, ca se ni marturisim slabitiunea si se ni damu noi de buna voia — viitorulu in man'a contriloru lui!

Dispusatiunile mai de parte cuprinse in cerculariulu Esc. Sale Metropolitanului Vancea se referescu la adunarea datelor despre starea scoleloru confesionalu in singuratecile comune cum al despre izvoarele de venitu si despre modulu cum s'ar pota ajuta.

Despre tote acestea se indetoredea adunarele parochiale, compuse din membri senatulu scolasticu, a lua protocolu. Dupa tienerea acestoru congrese parochiale are a se mai tiene inca cate unu *congresu scolasticu eparchiale*, compus din protopopi, respective administratorii protopopesoi ca presiedinti, din preotime si din reprezentanti mireni, alesi dupa proportiunea numerulu sufletelor aflatorie in fie-care comuna. Dupa finirea acestoru congrese premergatoria si dupa tramitarea protocolor congreselor eparchiale la Ordinariatu, are apoi a se purcede la alegerea deputatoru pentru *congresulu archidiececanu*. Dorindu-i acestui congresu celu mai bunu succesu, incheiamu cu aceea, ca de la intrunirea si activitatea acestui congresu depinde forte multu nu numai o privintia le prosperarea scoleloru confesionalu gr. catolice romane, ci generaluminte in privintia autonomiei bisericoi romane gr. catolice. Se inceros din acestu incidinte unu inceputu bunu de activitate spontana, pentru o necesitate sentita si urginte: ca ore va pota impedece pre presantitulu capu alu ierarchiei, ca in asemenea casu de necesitate si urgintia bisericoesca, dupa acesta-si precedinte, cu totu acestu dreptu, se adune Congresu si pentru alte afaceri bisericoesce?!

Biblioteca latino-romana.

Roma, mam'a latinatatii, are necesitate d'o biblioteca, care se adune operele pretioase, ce astadi se publica in tote tierile latine. E bine ca, chiar acum, candu asti latini se n'atruncu in Roma, si n' specie *Romani*, impinsi de dorulu d'a admira man'a lor patria, cetatea unde se naltia ca eternu monumentu „*Columna lui Traianu*,” se ai pota recrea spiritulu si inavuti consoiintiele mintii cu lectur'a operiloru nationale si celoru scrise in limb'a propriei loru tieri, ori intr'o limba fina, adica neolatina.

Legamentulu intelectualu si morale va facilit'a legamentulu politicu: o biblioteca latino-romana ne va ajuta sa ne cunoastemu mai bine intre noi, sa apretiamu progresulu reciprocu si se consolidam'u si popularisam'u cu mai mare succesu principiuulu unitatii latine. *Biblioteca latino romana*, afara de acest'a, va prepara, si ajuta cu potere — primulu congresu panlatinu in Roma.

Toti scriitorii, editorii, tipografii, redactorii de diaria, artistii varioru tieri de rasa latina sunt chiamati a concurge la marea si patriotic'a opera a *Biblioteca latino-romane*, pentru care se primescu carti, desemnuri, atlante, diarie periodice, colectiuni de scrieri, in fine totu ce pota face obiectulu unei bibliotece. Lucrurile d'o-cam data se vor espedia la *Directiunea Confederatiunii latine* (directiune de la „Confederazione latina,“) in *Macerata* (Italia).

Numele fie-caru donatore se va publica in „*Confederatiunea latina*“ si se va vorbi despre operele tramise. Tote diariile patriotice din Romania si Transilvania, si diariile filoromane si filo-latine din Austro-Ungaria, sunt rogare, a publica in colonele loru acestu avisu si a lu sustine cu caldura in interesulu generale alu natiuniloru sorori!

La timpulu se va face cunoscutu cum, si candu se va deschide in Roma Biblioteca latino-romana. Dorimu ca specialminte Romania se concurga cu caldura spre a ne ajunge scopulu, care va servi a ne cunoaste reciproc si a stringe mai multu fraternele legaturi, cari ne vor conduce la unificarea definitiva a poporaloru de rasa latina.

Roma, 16 Aprile, 1873.

Comitetulu promotore.

Resinaru, (Transvania) in maiu 1873.

(Starea abnormala si deplorabila a administratiunii, sub care ne aflam astadi in fundulu regescu, si specialu sub care a devenitu comun'a nostra a Resinariloru, este ne mai suferibila.) Din esperiintia propria ne-am convinsu, ca traimu intr'unu timpulu de coruptiune si decadentia morala.*)

De vr'o cativa ani, in comun'a nostra se conducu afacerile comunali si bisericoesce in modulu celu mai arbitraru, de catra unii omeni fora sentiu de dreptate.

Acesti omeni numai tienu contu nici de respectulu legiloru, nici de folosulu binelui comunu, ci numai de venarea intereselor lor proprii, egoistice.

Desordinea si neglenti'a domnesce in tote ramurile afaceriloru comunali. Pedurile comunali se devastedia fora crutiare; banii casei-allodiale se risipescu fora nici o economie; se facu apese inutile, nefruitere si imbutatatiunile de folosu comunu se treou regulatu cu vederea.

Despre venitele straordinari comunali, cum sunt d. e. pedepsele in bani, globele pentru prevaricatiuni si abateri, de mai multi ani nu s'a tienutu computu in regula.

Scol'a practica de meseri, propusa si primita unanimu in sinodulu parochialu din 30 ianuaru 1872, de care am ave cea mai mare necesitate, nu se pune in lucrare. Statutele stipendiali pentru ajutoriulu tineriloru studenti si alu invetiaceiloru, cari se aplica la meseri si la comertiu, asemenea nu sunt in lucrare, in butulu conclusulu reprezentantiei comunale din 18 decembre 1871.

Din 600 - 700 de copii si copile, ce dupa lege ar trebui sa cercetedia scol'a, abia 200 - 300 o cercetedia.

Din stradele comunali, cladite cu spese de mii de fiorini, unele incepu a se ruina, pre candu altele sunt in stare primitiva.

Drumurile preste campu si cele vicinali, sunt nepracticabili. Turnulu bisericoi noue, incepe a se descoperi; scol'a cea vechia din centrulu opidulu — e mai gat'a ruinata!

In anulu trecut'u s'au datu in lucru ceteva reparatiuni comunali, dar fora licitatiune publica. Costulu acelor reparatiuni — lu pretiuescu omenii de specialitate a fi celu multu 500 fl. v. a; dregatori'a insa prin notariulu a propusu reprezentantiei comunale spre votare o suma enorma, preste 1200 fl.

Salariulu notariului Ilariu Muciu s'a ridicatu de la 500 la 700 fl; deosebitu i s'a votatu o remuneratiune de 300 fl. sub motivu ca ar fi primitu si ospetatu pre functionari ce vinu in trebi oficiali in comuna. Noi scim, ca notariulu n'au ospetatu pre nici unu ospe de acesti'a, si scim si aceea, ca nici n'a fostu insar-

*) Noi am predis'o si de siepte ani o bucinamu ne necetatu! Factulu dualisticu este izvorulu nemoralitatii, de unde meru se inunda tota tier'a! De aceea am disu noi — catra toti ai nostri: *se ne conservam'u moral'a si caracterulu cu ori ce pretiu*, ca se ni salvamu poporul si — viitorulu!! — Pacini ne-au pcepotu, era cei multi au redicatu batjocure si injur'a asupra nostra! Dar — incepu meru a se cal. — R. e. d.

cinat a se face ospatariul domnilor functiu-
nari pre apesele comunei; atari lucruri erau
specialu oprite prin decisiune guverniala de
sa 1865.

Nu cumva oficiulu si reprezentanti'a co-
munala la inmultirea salariului si votarea re-
muneratiunei — au consideratu de merite: ne-
glijenti'a de oficiu, absentiele din cancelarie
pre câte 3-4 zile in septemana, — séu dora
indresnel'a de a compune conculuse, a scrie
certificate, repórte si testimonia false? (**)

S'au votatu juratiloru Maniu Droc si
Nicolae Ciucianu 416 fl. ca spese, si cate 5 fl.
la fia-care ca diurne pe dia, sub nume, ca au
fostu in deputatiune la Pesta in noemre a. tr.
Dupa care insa nu se véde, si nici ca s'a potutu
asteptá vr'unu folosu pentru comuna.

Venitele anuali ale Cassei alodiale din
Resinari sunt preste 20,000 fl. dicemu: *doue
dieci mii fl. v. a.* si mirare intreprindietorii
lucrarilor comunali, functionarii comunali se
plangu ca — *nu li se solvece regulatu competin-
ti'a!* Cassierulu se vaera ca — nu are bani in
Cassa! Tóte aceste potu fi adeverate; de óra-
ce primariulu, unii jurati si mai multi repre-
sentanti, sunt totodata arendasii regaliloru
comunali, prin urmare nu potemu sci: — *déca
Dumnéloru solvecu arinda in regula si con-
formu contractulu incheiatu cu comun'a; —
dar presupunemu cê densii ca arendasi nu potu
lucrá contra intereselor loru proprii; — apoi
cá s'ar controlá unii pre ritii, ér nu potemu
crede. — Ceialalti reprezentanti póte nu indres-
nescu a superá pre matadori cu control'a Cas-
sei, ca se nu fia delaturati.*

Scopulu si tendinti'a matadoriloru dela
potere, precum se véde nu este inaintarea binelui
comunu si progresulu scientificu, ci curatu
numai venerea si promovarea de interese ego-
istice; pentru care nu s'au rusinat nici sfitu,
a abusa de potestate Oficiulu ce li s'a incre-
dintiatu, a comite cele mai derogatorie abusuri
si ilegalitati, a face conculuse, repórte si re-
presentatiuni false in numele comunei; dar in fa-
vórea propria ca se póta fi scutiti, de respun-
sabilitatea faptelor loru ilegali.

Unii dintre fruntasii cu mai multi repre-
sentanti comunali, au statu de mai multi ani
in cercetare pentru insielatorii, comise in dau-
n'a naltulu erariu. Defraudárele s'au constatatu
de comisiunea tramisa spre acestu scopu chiar
de oatra ministrulu da finantie, si acum sunt
dati in cercetare criminala.

Mirare! Auctoritatiile superiori politice
Sabiiene — si acum sustienu pre atari ómeni
in fruntea atacariloru comunale spre scandali-
sarea si desonórea comunei, si spre cea mai
mare dauna publica si privata.

Ni vine a crede dupa cele ce vedemu, cá
dd. functionari Sasi tienu, cumca — numai
asiá mai potu stricá Romaniloru, si folosí loru-si,
— *déca vor protege si sustiené in Oficia, in
comune romanesce, pre ómenii cei mai demora-
lisati si gat'a spre abusuri.*

In vér'a trecuta dlu Inspectoru cercualu-
sasu de nationalitate, in contielegere cu Nota-
riulu, a adusu in comun'a nóstra essecutiune
militária si au impusu ilegalmente la o mare
multime de locuitori câte 4-5 soldati in cuar-
turu; a inchisu si tienutu o multime de ómeni
in arestu, mai multe dile; — a insultatu pentru
espeptoratiuni grosolane si necuviintiose popo-
rulu; s'a declaratú cá densulu este judecatoriu
si Dumnediéulu Romaniloru din Resinari!
Si-a compusu dupa placulu seu o dregatoriá
constatatoria din persóne de acelea, despre cari
sejutu cá stau in cercetare pentru insielatorii
si ilegalitati, comise spre daun'a erariulu si a
comunei; de asemenea a toleratu pre alti atari
individii, implicati in cercetare, á functioná ca
membri in representanti'a comunala — éra
pre aceia, carii n'au consentitu cu abusatorii
si cari de regula se opuneau si combateau fap-
tele nelegali si insielatorile ii-au respinsu din
sinulu representantiei.

Éta dar, cine e caua'a desordiniei, negli-
gientiei si a confusiunei dominante la noi! (Totu
aceea, care e si in tiér'a si monarchi'a intréga!
*Lips'a de omenia, de cultura a inimii, de pa-
triotismu, de semtiu de dreptate!* — Red.)

**) O inculpare acést'a fórte grea, carea ataca
de adreptulu onórea si onorabilitatea. Dar — *facia
de cele ce ni se scriu privata si de respunsabilita-
tea ce espresu o téu asupra-si fratii nostri asupritii,
nu am avutu curagiulu d'a nu o publicá. — Ne
dóru atacurile, dar — abusurile ne omoru!* —
R e d.

Vediendu-se poporulu asupritu si dau-
natu in modulu celu mai barbaru, cu essecuti-
unea militaria, si maltratatu prin vorbe si fapte
necuviintiose de catra acestu d. Inspectoru, pe
data si-a alesu doi ómeni de incredere, pre
oarii ii-a insarcinatu si imputernicitu, ca in nu-
mele seu sé mérga la Buda-Pesta si tóte aceste
atátu verbalu, cátu si inscriu, prin'o suplica
se le aduca la cunosciuti'a Escelentiiloru loru,
a ddloru ministri, cea-ce s'a si facutu pre la fi-
nea lui augustu 1872, dupa cum se póte vedé
la 'naltulu ministeriu de interne sub nr. 28,851
2/9 1872, cu acea umilita rogare, ca in acést'a
causa se ni se incuviintiedie si tramita o comi-
siune investigatoria impariala din comitate.
Acést'a rogare, dorere! — pana acuma n'a a-
vutu resultatulu doritu. (**)

Deci asteptámu cu nerabdare atátu co-
misiunea ceruta cum si reorganizarea municii-
pala a fondulu regescu, dela care singura nu-
mai se póte sperá indreptarea reletorulu ce se
vedu incubate in tóte ramurile administratiunei
si cari déca vor mai durá multu, ne-aperatu
cauta sé demoralisédia si saracéseca poporulu
de totu!

Mai multi din cei asupritii.

Branu, in 5/17 maiu 1873.

(Rectificare.) Domnule Redactore! In
multu pretiuit'a sóia „Albina“ nr. 30 a. c.
vedimámu unu articlu datatu din tiéra
Berasi de „Unu romanu Brasiovénu“, privi-
toriu la afacerile comunei nóstre, si unde dlu
corespondinte aréta dupa parerea sa, scopulu
ce l'ar fi avutu Braneni de a se descorpora
de la Districtulu Fagarasiulu si a-se reinoor-
pora la alu Brasiovulu; aréta mai departe mai
multe patime, ce au avutu a suferi romanii din
partea sasiloru, dicendu — ironice — cá Bra-
neniloru li-ar fi placutu de procedur'a sasiloru
si de aceea dorescu éra si se incorporá la Bra-
siovu, „cá ii-ar fi stapanitu bine,“ etc.

Deci fie-ni permis, pré stimata Dle Redac-
tore in multu pretiuitele colóne ale „Albinei“
a respunde domnulu correspondinte „Unu ro-
manu Brasiovénu,“ cá: Desl s'a ivitu de unu
tempu in cóci unele párerii privitorie la trece-
rea dela Fagarasiu la Brasiovu, si de si cu
acestu cugetu se convocá representantia comu-
nale pre a trei'a díe de Pasci, 10/22 aprile a.
c. — fora de a sci scopulu adunárei in asta
privintia; — totusi representanti'a, dupa ce audi
propunerea unu individuu, carea fu spriginita
de alti trei, dar numai de trei, decise: cá de si
s'au ivitu unele neplaceri facia cu Fagarasiulu,
in asemenea insa cu Brasiovulu propunerea
astadata nu póte fi la loculu seu, si asia cum s'a
ivitu, asia a perítu. Prin urmare dlu corespon-
dinte n'a fostu bine informatu, cá s'ar fi decisu,
ceea-ce a fostu numai o propunere delaturata.
Mai multu Braneni.

Marcovetiu, cott. Temesiu, 10 maiu 1873.

(Éta, cum comun'a nóstra e mestecata, si
cum serbii se tragu la ierarchi'a serbéscá, si
cum dlu protopopu serbescu organizá parochi'a
serbéscá separata!) In 8 l. c. sosindu protopo-
pulu serbescu alu Versietulu aici in Marco-
vetiu, cu scopu ca se-si véda pre credintiosii sei
pre serbii ce — atáta lucrá ca se-ii desparta de
catra romani, — la cas'a preotulu serbescu V.
Ugrin, fú intempinatu de intréga comunitatea
bisericéseca serba in nru de 7, di siepte persóne.
Totusi — pardonu! 9; cáci doi, pentru de a
sporí numerulu, venira din vecin'a comuna Ku-
dritz. Bietulu protopopu vediendu-si turm'a
alátu de numerosa, si — cam scarpiná incaran-
titulu capu si eschiamá: „Hm! — dar unde
sunt ceialalti, cá am venitu sé constituiescu op-
stin'a bisericéseca, — adeca: sé vi alegu vr'o 12

**) Ni pare reu, cá aici — nu potemu spune
ceea-ce semtimu; atáta insa repetimú si aici, pre
cum am respicatu de o suta de ori, alta data — cá,
*déca tiranii cei mici de dios, n'ar sci cá cei
mari de sus — sunt de acordu cu ei, pana-e
lumsa n'ar cutesá sé faca foradelegile!* Vi stánu
buni, cá — mane MSA sé adópte o politica ca a
lui JOSIFU alu II-lea si sé puna alti domni mai
drepti in capulu trebeloru, pre momentu s'ar eurná
hotiele tiraniloru celoru de dios! — Lasati-ve
Dvóstra d'a colindá pe la Szlavý si Szapáry
ci — taceti si rabdati pana poteti, ér déca nu si
nu mai poteti, apoi redicati dieci, s'uto si chiar
mii de deputatiuni la Naltiatulu Imperatu si
si — spuneti cu voce nalta MSAle, cá — a datu
tiér'a sa cea frumósa, si pre poporulu seu celu
credintiosu pre man'a ómeniloru fora Ddieu si
fora omenia, si cá tiér'a si poporulu sunt apró;
pe d'a desperá!

membri, epítropi, scl.“ — Urmá o tacere mare,
nesciindu bietii ómeni cum, s'o siovoiesca.
Unuia alu naibei inasa iute i veni mintiun'a pre
limba, deci sculandu-se dice: „Me rogu Maria
vóstra dle prota, ómenii toti-'au la lucrú; dar
putemu noi si fora ei; adeca — tocmai cum
au potutu la comisiunea pentru despártire, totu
fora de ei! Fiti buni, scrieti-ii, cá noi ii vom
numí.“ Asia facura ce facura, apoi dlu proto-
popu reu superatu, de graba rentorná spre ale
sale la Versietiu, — ducendu de securu acést'a
esperintia si episcopulu seu, parintelui Ken-
gelatiu.

De ací dlu protopopu serbescu s'a potutu
convinge cá parochia serbéscá in Marcovetiu
nu va póte infintia, cáci nu esiste poporu!
Asemenea se va convinge cá, nu e mintiuna
ceea ce s'a respanditu si publicatu, cumca 77
de suflete fie serbi, fie romani serbiti, au peti-
tioniatu la marit'a delegatiune romana, rogandu-o
ca se li tramita inca o a 3-a comisiune la fa-
ci'a loculu, pentru d'a se dechiará, pre cumcá
nu voiescu despártire, ci voiescu sé remana
cu romanii impreunati in bisericá si in scóla,
cum au fostu pan' ací, (sub ierarchi'a rom.)

Acést'a dechiaratiune o taceau acei locu-
tori in facia comisiunei a 2-a, dar nefindu avi-
sati despre sosirea ei, — vr'o 4-5 serbi, con-
tra vointiei loru, facendu fora de ei pentru ei
pactulu de despártire si de impacatiune cu ro-
manii, ii-au dusu in ispita, lasandu-ii fora bise-
ricá si fora scóla! Pentru acést'a nedreptate si
pecatu strigatoriulu la ceru, sermanii cu nerab-
dare din dia in dia astépta comisiunea ceruta
ca asié sé-si póta marturisí greasi'a comisa la
antai'a comisiune.*)

Langa Oravitia, 20 maiu n. 1873.

Am asistatu alalta-ieri la o solenitate bi-
sericéseca-natiunala a poporulu nostru, care —
credu cá merita a fi amintita in publicu, fiindu
cá dovedesce curatiuni'a semtiului si cugetulu
poporulu nostru de la tiéra.

In Maidanu, cale de 2 óre de aici se santi
unu prapore frumosu si mare; la acést'a oca-
siune patrón'a acelu frumosu odoru era dómni'a
Agneta Filipovicu, carea orná stégulu cu o plan-
tica veneta lata de metasa si cu inscriptiune
cosuta in auru.

Nu se póte descrie bucuri'a, cu carea popo-
rulu privea la praporele nou, frumosu ornatu
si inouunatu; par' cá jurá sub elu credinti'a
bisericeii si natiunei sale!

Dar — domn'a patronése, nu numai asta
data, atáta a facutu poporulu si bisericéi; ci
ea la diferite ocaziuni s'a doveditu ajutatória cau-
sei si bisericéi si poporulu, si de aceea entu-
siasmulu poporulu pentru dens'a a fostu mare!

Nu mai puoia reconociintia merita, si a
seceratu la aceeasi ocaziune dlu notariu cer-
ouale Alexandru Filipovicu, pentru multele
binefaceri, avatari si indemnuri ce de multi
ani impartasiesce bunulu poporu.

Nu ma miru deci, cá acolo, unde o data
intr'o comuna se sfa dóue suflete óune si evla-
vióse, curendu se desvólta si inmultiescu si
mai altele asemenea.

Asia si in Maidanu. Cu aceeasi ocaziune
audii si vedii cu ochii mei, cum parintele
Dionisiu Liuba, preotulu din Maidanu, a donatu
santei bisericéi unu rondu de vestminte de or-
natu preotiescu, ér economulu si judele co-
munalu V. Lungu a donatu 12 stihare albi
si frumóse pentru copii ministranti in bisericá.

Candu o data in poporulu nostru se la-
tiesce spiritulu d'a face daruri si sacrificia cau-
seloru bune si sante, atunci — potemu sé asteptá-
mu si spriginirea cu mai multa virtute a cau-
sei cauzelor, a cauzei natiunale; si de aceea
eu din inima strigu: *Sé traiéseca aducestórie de
daruri si spriginitorii bisericéi si natiunei nó-
stre! Sé traiéseca domn'a si dlu Filipovicu!
Sé traiéseca parintele Dionisiu Liuba si bravulu
economu V. Lungu!* — G. D.

Varietati.

— (In „Pesti Napló“ nr. 122 din 28
maiu 1873,) articlulu principalu, stau scrisé
negru pre albu aceastea: „Ruinaréa ori-cárei
scóle — fie aceea comuna, catolica, protestanta

*) Dar dechiararea — pana se li vina comisiu-
nea, puna-se si faca-o ei in scriu, si legalisata
prin autoritatea politica, predé-o comunei romane,
careá pre langa astfelulu de actu numai de cátu ii
va privi de si sei membri; ér comun'a serbéscá
acolo nu se va poté constitui — remanendu mai
puoia de 109 de suflete! — R e d.

seu jidóvesca, totu atáta, — este rusinea tu-
gei societáti.“ — Aceste cuvinte oetindú-
recetindú-le mai multi romani intr'o casténe
Pesta, se intrébau: cum óre de acestu ar
in acést'a sentintia escelinte — amintesce
scólele jidóvesce, dar tace despre cele rom-
confesiunali, cari — totu dór ar merita
multu a fi espresu amintite? — Unii cred
cá — de aceea, fiindu cá sunt romani,
dupa moral'a si logic'a si patriotismulu de
tadi alu domniloru magiari — nu numai, d'
este rusina, ci este meritu a impedeá cultu
si asia dara a nimici scólele nemagiare,
cum s'a doveditu de 7 ani, séu chiar de 13
in fapta; alii — negau acést'a si credeau
— nu s'au amintitu scólele romane confesiu-
findu cá prin aceea domni ei insisi se palmé-
de a dreptulu peste facia, pentru portarea la-
tacia de *gimnasiulu remanu confesiuunali*
Bradu. In fine si mai alii diceau cá — ca-
este simplu pentru cá sunt — „domni magiari“
adeca facia de romani si rei si prosti, ceea-
este o mare norocire pentru noi! — De
domni stapanitori potu sé véda cá, cum egi-
romanii despre ei la fie-care incidinte, p'
cercuri private chiar! —

— (Societatea drumuriloru ferate de sta-
asia numita „francesca“) publica prin foile
dicinalli din Pesta, Viena si Praga trei post-
vacante de medici si societáti, a nume unu
la Directiunea principalu in Viena, cu 1100
léfa si 400 fl pausialu de calatoriá; unulu
mountanistic'a din Resitia, cu 1500 fl. léfa,
unulu la státiunea din Chichinda, cu 350
la anu.

(Advocatu nou.) In 21 maiu a. c. a
pusu censur' advocatiulu dlu Moisa Curtu
In curundu si va deschide cancelaci'a in E-
jenó, cottulu Aradului. I dorimu succesu
perseverantia in aperearea cauzelor poporu
asupritu si nedreptatitu prin arbitriulu judeca-
riloru si vitregi'a legiloru. —

(INSCIINTIARE) Carticelele „Argi-
si Iléna Cosandiana,“ „Seranu si Di-
ranu,“ „Serila, Medila si Diorila,“
note explicatórie, de Dr. At. M. Mari-
nescu se sfa tramise spre vendiaro al
Orastia la dlu comerciantu GEORG. BACSI.

— (Revist'a Contimpirana) cuprindé
nrulu 3 din 1 maiu a. c. urmatóriele mater-
„Dridri,“ romanu originalu de V. Alessandru
„Mtronu Costinu,“ comentarie literarie de
A. Urechia; „Despre conditiunea civila a
meiei,“ de G. Shina; „Schitie filosofice,“
St. C. Michailescu; „Marele vieteriu Candescu,
novela istorica de Pantazi G.; „Cantecu
fanu,“ „Romantia“ si „Sonetu“, poesie de
Zamfirescu; „Lun'a si codrulu,“ poesia de
Gregoriade-Bonachi. —

„ALBINA“ Institutu de creditu si de economie in SIBIIU.

Se amintesce Domniloru actionari
ai institutulu nostru. cá in sensulu pu-
blicatiunei si provocarei particulare dd
1 iuniu 1872, nr. 337, terminulu res-
punderii ratei a VII-ea pentru comple-
tarea a 70 fiorini de actiune, a fostu
maiu 1873; — ér ratele restante se res-
pundu la termenele urmatórie:

Rat'a VIII. cu 10 fiorini de actiune
pana in 1 augustu 1873.

Rat'a IX. cu 10 fiorini de actiune
pana in 1 noemvre 1873.

Rat'a X. cu 10 fiorini de actiune
pana in 1 februaru 1874.

Sibiiu, 20 maiu 1873.
1-3 Directiunea institutulu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante
Ciudanovitia, protopresbiteratulu Oravitiei, si
mitatulu Carasiulu, se publica prin acést'a con-
cursu.

Emolumentele sunt: 34 jugere de pa-
mentu, birulu de la 142 de case, si stol'a inda-
tinata.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt
avisati, recoursele loru, provédute cu docu-
mentele prescise in statutulu org. bisericéseca,
adresate comitetulu parochialu, ale subatarn-
dlui protopresbiteru Iacobu Popovicu in Or-
avitia, pana la finea lunei lui maiu c. v. 1873.
Ciudanovitia, in 6 maiu 1873.

Comitetulu parochialu
in co'ntielegere cu dlu protopresbiteru
tractualu.

